

Voorjaar 1944. De man die het glas heft is de oom van Monique Bons. FOTO'S JAN HOUTMAN

Onbezonnen actie feestende verzetsgroep liep goed af

Knokploeg Ommen poseerde bewapend op groepsfoto's die gelukkig uit handen van de bezetter bleven

Meindert van der Kaaij

Bij verzetsgroepen was een van de vaste stelregels tijdens de bezetting: géén foto's. Als die in verkeerde handen zouden vallen, werden daarmee levens in gevaar gebracht. De Duitsers zouden in één klap een hele verzetsgroep kunnen arresteren.

Desondanks lapte de knokploeg van Ommen onder leiding van Jan Seigers dat gebod aan de laars. Volgens Monique Bons – die onderzoek deed naar het verzetsverleden van haar vader (Co), oom (Ton) en opa (Dirk) – zijn de foto's altijd uit handen van de Duitsers gebleven. Ze kreeg ze 21 jaar geleden via via in handen. De man met bril in het midden van de foto hierboven – hij houdt een glas omhoog – was haar oom, Ton Bons.

Het is onduidelijk wanneer precies deze bijzondere foto's zijn genomen. Monique Bons hoorde tijdens haar onderzoek dat deze ergens in het voorjaar van 1944 zouden zijn gemaakt. Dat zou mogelijk na 6 juni geweest kunnen zijn, de dag dat op de kust van Normandië de eerste geallieerde troepen landden.

Fotograaf Houtman bedient, liggend in het midden, de zelfontspanner.

Dat kan de verklaring zijn van de zichtbare feeststemming. Bovendien kan dat de reden zijn voor de lichte onbezonnenheid om met pistolen op de foto te gaan. Net als veel landgenoten hadden verzetslieden na de landing de hoop dat de bevrijding niet lang meer op zich liet wachten. Pas later bleek het

verzet van de Duitse legers taaier dan gedacht.

Vaststaat dat de foto is gemaakt met de camera van Jan Houtman, de man die op ene foto rechts ligt en op de andere in het midden. Hij gebruikte de zelfontspanner. Voor het verzet in Ommen en omgeving was hij de man die pasfoto's maak-

te voor vervalste persoonsbewijzen.

De bevrijding zou Houtman niet meer meemaken. Op 17 november werd hij doodgeschoten door de Nederlandse SS'er Herbertus Bikker, beter bekend als de beul van Ommen. Bikker had Houtman betrappt bij het transport van gedropte goe-

Ton Bons en Jan Houtman haalden de bevrijding niet

deren. Voor deze moord kreeg hij aanvankelijk de doodstraf, die werd omgezet in levenslang. In 1952 ontsnapte Bikker uit de gevangenis en vluchtte naar Duitsland dat uitlevering weigerde, omdat hij Duits staatsburger was.

Leider Jan Seigers was volgens Monique Bons aanvankelijk tegen een fotosessie, maar uiteindelijk nam ook hij plaats voor de camera. De foto's zijn genomen in het heuvelrijke gebied de Wolfskuil, dichtbij het Drentse Ommen. Seigers bouwde daar een onderaards verblijf waar hij tientallen neergeschoten piloten tijdelijk heeft onderbracht.

Een van die vliegers, de Amerikaan James Anslow, staat op de foto. Hij is de man tweede van links. Rechts naast hem zit Wicher Dam, het plaatsvervangend hoofd van het distributiekantoor in Den Ham. Geheel links zit een – nog onbekende – verzetsman uit Mariëberg. Derde van rechts is Albert Bavouzet, een ontsnapte Franse krijgsgevangene. De vrouw is Jacoba Seigers, echtgenote van Jan.

Ton Bons zou, net als Jan Houtman, de bevrijding niet meer meemaken. Hij zat eerst in Friesland ondergedoken en later in Hardenberg. Toen daar de grond hem te heet onder de voeten werd, verkas- te hij naar Ommen, waar hij vriendschap sloot met Jan Seigers. Later verhuisde hij terug naar zijn woonplaats Amsterdam.

Daar is hij tijdens een vergadering van de KP Linie West samen met zijn vader Dirk gearresteerd bij een Duitse inval. Zij zaten in een dodencel van de gevangenis Weteringschans voordat zij als een represaillemaatregel tegen een sabotagepoging met acht anderen bij het Noordhollandse Zijpersluis vlak voor de bevrijding op 11 april werden geëxecuteerd.